

SVEA HOVRÄTT
Rote1 0603
060304

Mål nr P 2162-20

Rättelse/komplettering

Dom, 2020-06-12

Rättelse, 2020-06-18

Beslut av: Fredrik Ludwigs, Margaretha Gistorp, Ewa Andrén Holst, Liisa Seim Sehr

På grund av förbiseende har datum för domen, 2020-06-12, inte angetts. Domen rättas i detta hänseende.

Beslutet får inte överklagas

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060304

DOM
2020-
Stockholm

Mål nr
P 2162-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-02-03 i mål nr P 5250-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. A

2. B

Samma adress som 1

Motpart

Samhällsbyggnadsnämnden i Lysekils kommun
453 80 Lysekil

SAKEN

Startbesked och kontrollplan avseende fastigheten FA1 i Lysekils kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1594672

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A och **B** har yrkat i första hand att beslutet om att fastställa en kontrollplan ska upphävas, i andra hand att den kontrollplan som de föreslagit ska gälla istället för den som byggnadsnämnden tagit fram.

De har till grund för sin talan anfört i huvudsak följande: Det krävs ingen kontrollplan för marklovsåtgärder enligt plan- och bygglagen. Det framgår också av information på Boverkets hemsida och av ett svar som de fått på fråga till myndigheten. De vill också anmärka att det tekniska rådet som deltog i mark- och miljödomstolens avgörande i ett tidigare ärende om marklov har kommit fram till att parkeringsplatsen inte är lämplig.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner skäl att ge prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Enligt 10 kap. 5 § andra meningen PBL ska lovpliktiga åtgärder kontrolleras enligt den kontrollplan som byggnadsnämnden fastställer i startbeskedet. Bestämmelsen i 10 kap. 6 § PBL får anses vara en precisering av vilka uppgifter som ska framgå av en kontrollplan i vissa fall men inskränker inte det krav på kontrollplan som framgår av 10 kap. 5 §. Det finns således inte skäl att upphäva beslutet att fastställa en kontrollplan. Eftersom kontrollplanen som nämnden har fastställt får anses ändamålsenlig utifrån förhållandena på platsen, den åtgärd som marklovet omfattar och omständigheterna i övrigt, finns inte heller skäl att istället fastställa den kontrollplan som **A** och **B** har föreslagit.

Förhållandet att det tekniska rådet tidigare har deltagit i prövningen av ansökan om marklov medför inte att han på grund av jäv varit förhindrad att pröva frågan om startbesked och kontrollplan. Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Margaretha Gistorp (deltog inte i beslutet om prövningstillstånd), tekniska rådet Ewa André Holst samt tf. hovrättsassessorn Liisa Seim Sehr, referent.

Föredragande har varit Vilma Herlin Hjorth.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-02-03
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 5250-19

PARTER

Klagande

1. B

2. A

Motpart

Samhällsbyggnadsnämnden i Lysekils kommun
453 80 Lysekil

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 4 december 2019 i ärende nr 403-1693-2019, se bilaga 1

SAKEN

Startbesked och kontrollplan avseende fastigheten FA1 i Lysekils kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

B och A (klagandena) har yrkat att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens och byggnadsnämndens beslut beviljar det sökta startbeskedet i enlighet med ansökan för "anläggning av parkeringsplats på fastigheten för en personbil". Vidare yrkas att mark- och miljödomstolen upphäver den av byggnadsnämnden utarbetade och av länsstyrelsen fastställda kontrollplanen. I andra hand yrkas att Mark- och miljödomstolen fastställer den kontrollplan som klagandena angett.

B och A har som grund för yrkandena anfört i huvudsak följande.

Förekomsten av upprepat domstolstrots från nämndens sida och betydelsen därav för den fortsatta prövningen

Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) beviljade i dom den 23 november 2016 marklov för att anlägga en parkeringsplats på deras fastighet FA1. I domen kom detta mera exakt till uttryck på följande sätt: "Då det inte heller i övrigt har framkommit något hinder mot att bevilja S H och H K H marklov i enlighet med deras ansökan ska mark- och miljödomstolens dom (punkten 2) undanröjas och ärendet återförvisas till nämnden för beviljande av marklov." Domen fick inte överklagas. Marklovsfråga var därmed avgjord rättskraftigt. Nämnden saknade därmed rätt att ändra domen. Inte heller hade nämnden rätt att vägra att bevilja marklovet.

De ansökte omedelbart efter att MÖD meddelat domen om att ansökan om marklov skulle beviljas av nämnden enligt domen. Nämnden underlät under en period av mer än sex månader att pröva ansökningen, trots att sökandena begärde detta nio gånger. Därefter avslog nämnden ansökan om marklov för att anlägga en parkeringsplats (2017-06-21 § 80). Sedan sökandena överklagat detta avslagsbeslut återförvisade länsstyrelsen ärendet till nämnden "för beviljande av marklov". Vidare uttalade länsstyrelsen den 2017-10-30 att nämnden inte fick göra några ändringar i

de bedömningar MÖD gjort. Beslutet vann laga kraft eftersom nämnden inte överklagade detta beslut, länsstyrelsens ärende nr 403-26623-2017.

I ett nytt beslut av nämnden den 2017-12-07 (§ 140) gjorde nämnden en ytmässig begränsning av markklovsplatsen som inte medgav uppställning av en bil. Efter överklagande beslutades följande: "Länsstyrelsen ändrar Byggnadsnämnden i Lysekils kommuns beslut från den 7 december 2017 (§ 140) på så sätt att marklov beviljas i enlighet med Helena Kollback Heumans och Stefan Heumans ansökan." Beslut meddelat 2018-04-26 av länsstyrelsen i ärende nr 403-2049-2018.

Nämnden överklagade länsstyrelsens beslut varefter MMD uttalade i sin dom (Mål nr P1911-18) den 2018-07-13: "Såsom framgår av länsstyrelsens beslut har frågan om marklov för anläggande av parkeringsplats på fastigheten FA1 varit föremål för såväl nämndens som länsstyrelsens, mark- och miljödomstolens och MÖD:s prövning tidigare." Denna MMD:s benämning av ärendet till "marklov för anläggande av parkeringsplats på fastigheten" sammanfaller med det yrkande om startbesked för anläggande av parkeringsplats som de nu framställer. MMD avslog nämndens överklagande.

Efter överklagande från nämnden avslog MÖD nämndens ansökan om prövningstillstånd (Mål nr P 7575-18). MÖD uttalade att MMD:s avgörande stod fast. Av MMD:s fastställda dom framgår att ärendet avsåg "marklov för anläggande av parkeringsplats på fastigheten FA1."

Länsstyrelsens beslut den 2018-04-26 om marklov vann laga kraft när MÖD avslog nämndens ansökan om prövningstillstånd den 2018-11-07 (P 7575-18). Klagandena trodde då att nämnden insett att MÖD, MMD och länsstyrelsen gett dem rätt att anlägga en parkeringsplats på sin fastighet och att de inte skulle möta några fortsatta rättsliga problem. Emellertid insåg de efter en tid att många andra hinder skulle kunna uppställas. Nämndens beslut om startbesked, kontrollplan och slutbesked skulle kunna begränsa sökandenas rätt på sådana sätt att någon parkeringsplats inte skulle kunna anläggas. Nämnden skulle också dolt eller öppet kunna sätta igång

andra rättsliga förfaranden som skulle hindra sökandena från att anlägga och använda en anlagd parkeringsplats. Sådana hinder har uppställts av nämnden genom beslut om lokala trafikföreskrifter.

Detta ärende är av osedvanlig art och det kräver mycket noggranna överväganden och tydliga formuleringar från deras sida för att de ska komma till sin rätt i enlighet med MÖD:s dom. Detta är bakgrunden till överklagandet. Vid första påseende kan det tyckas att länsstyrelsens beslut inte bör föranleda något missnöje från deras sida. Vid en närmare analys har de kommit till insikt om att länsstyrelsens beslut kommer att skapa hinder och svårigheter för klagandena.

Samhällsbyggnadsnämnden (tidigare byggnadsnämnden) har uppställt nya hinder. Nämnden har förbjudit klagandena att köra bil till och från sin fastighet genom att upprätta lokala trafikföreskrifter och spärra av tillfartsvägen fram till fastigheten med en betongsugga. Avspärningen avser den tillfartsväg som är angiven i den beviljade ansökan om marklov. Förbudsbeslutet är fattat tio dagar före nämndens beslut om beviljat startbesked för nivåförändrande åtgärder. Sökandena underrättades inte om förbudsbeslutet och kände inte till det när de läste beslutet om startbesked och inte heller när de överklagade detta till länsstyrelsen.

Detta visar tydligt att nämnden inte har rättat sig efter de lagakraftvunna besluten om rätt för dem att anlägga en parkeringsplats och nyttja tillfartsvägen. Nämnden har satt sig över MÖD:s, MMD:s och länsstyrelsens bedömning att syftet med den beviljade åtgärden är att anlägga en parkeringsplats. Avspärningen gör det omöjligt för entreprenadmaskiner att nå marklovsplatsen. Nämndens beslut om beviljat startbesked har de facto upphävts genom att nämnden låtit spärra av tillfartsvägen. Fram till en tidpunkt strax innan startskedet beviljades av nämnden kunde de köra bil till och från sin fastighet. Denna möjlighet upphörde tre dagar innan nämndens beslut om startbesked meddelades den 2018-12-20.

MÖD har beviljat marklov i enlighet med en ansökan om att anlägga en parkeringsplats för en personbil

För dem är det helt avgörande att marklovet avser rätt att anlägga en parkeringsplats.

1. Om marklovet begränsas ytmässigt så att en bil inte kan ställas på platsen blir det meningslöst för dem att bekosta nivåförändringar. Denna fråga har bedömts av länsstyrelsen, MMD och MÖD. Det är därmed rättskraftigt avgjord att det skall gå att uppställa en bil på platsen.
2. Om platsen är tillräckligt stor för att parkera en bil blir det likväl meningslöst att anlägga en parkeringsplats om någon bil inte får ställas på platsen.
3. Det blir meningslöst att anlägga en parkeringsplats om klagandena inte får köra fram till platsen. (Sådan rätt föreligger enligt MÖD:s dom. MÖD har prövat trafikfrågan för den av klagandena i ansökningen angivna tillfartsvägen och förenligheten med detaljplanen).

Inledningsvis vill de mera utförligt beskriva den ursprungliga ansökningen om marklov. Deras ansökan är upprättad på en blankett som tillhandahölls av nämnden. Bifogat till blanketten fanns en instruktion (daterad 2014-08-25) för hur ansökningen skulle fyllas i samt en karta. Av byggnadsnämndens instruktion framgår: "Här kommer karta + ansökn. blankett. Rita in tänkt parkering, tillfartsväg." Se bilaga A för instruktionen daterad 2014-08-25.

På första sidan i ansökningsblanketten daterad 2014-08-28 har de kryssat i följande två saker: "Ändrad marknivå" och "Parkeringsplats (ej byggnad)".

På sidan 2 i ansökningsblanketten under övriga upplysningar anförs följande:

- "Ansökan avser anläggning av parkeringsplats på fastigheten för en personbil."
- "Avsikten är att jämna ut marken för att möjliggöra parkering av en bil på tomten (5,0 x 2,5 meter stor parkering)."
- "Bifogar karta som visar parkeringens belägenhet på fastigheten samt tillfartsväg."

På sidan 3 i ansökningsblanketten är parkeringsplatsen inritad på fastigheten och tillfartsvägen är angiven med en röd pil.

De har fått lovet beviljat i enlighet med ansökan. Ansökan anger tillfartsvägen och ansökan i sin helhet är prövad. Det är inte bara nivåförändrande åtgärder som

prövats. MÖD har prövat trafikfrågan och funnit att ansökan inte strider mot detaljplanen. MÖD har alltså prövat frågan om lämpligheten av att klagandena nyttjar tillfartsvägen och funnit att klagandena har rätt att nyttja denna väg. Nyttjandet av tillfartsvägen är förenligt med detaljplanen enligt MÖD. Förutsättningarna för att bevilja marklov anges i 9 kap. 35 § PBL. Detta innebär att MÖD ansett att åtgärden "inte strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser". Både MÖD (3979-16) och länsstyrelsen (403-2049-2018) har i sina lagakraftvunna avgöranden angivet att förutsättningarna i PBL 9 kap. 35 § är uppfyllda. De vill tillägga att de enligt officialservitut i likhet med flera andra fastigheter har rätt till väg över kommunens fastighet Lönndal 1:7, det vill säga rätt till väg över den fastighet som tillfartsvägen är belägen på.

Länsstyrelsens bedömning den 2019-12-04 (Dnr 403-1693-2019) första stycket innehåller i sista meningen ett uttalande som berövar klagandena rätten att utnyttja marklovet just i syfte att anlägga en parkeringsplats. Länsstyrelsen skriver: "Då beviljat marklov således inte avser iordningsställande av parkeringsplats har byggnadsnämnden enligt länsstyrelsens mening gett det startbesked som krävs och som det finns lagstöd för avseende den åtgärd ärendet gäller."

Denna uppfattning framstår som direkt motsägelsefull i förhållande till vad länsstyrelsen anger i första meningen i samma stycke. Det sägs där: "Av handlingarna i ärendet framgår att det finns marklov för ändrad marknivå på fastigheten FA1 och att syftet med åtgärden är att anlägga en parkeringsplats."

Länsstyrelsen har således slagit fast att det framgår att syftet med det beviljade marklovet är att anlägga en parkeringsplats. Man ställer sig därför frågan hur denna klara syftesbeskrivning i ansökningshandlingarna har kunnat borttolkas. De anser att det rör sig om ett lovpliktigt ärende. Ansökningen innebär att det ska ske en avsevärd ändring av höjdläget. Marklov krävs då enligt PBL 9 kap 11 § st. 1. Länsstyrelsens uttalanden om att marklov inte krävs för anläggande av parkeringsplatser gäller endast för fall då parkeringsplatser kan anläggas utan

avsevärda höjdändringar. Länsstyrelsen har i sitt beslut om beviljat marklov i enlighet med ansökan (Dnr 403-2049-2018) angivit att 9 kap. 11 § PBL är en tillämplig bestämmelse för detta beslut. Länsstyrelsen ansåg alltså i sitt beslut om beviljat lov att anläggningen av denna parkeringsplats var lovpliktig.

Uppfattningen om att ärendet är lovpliktigt bekräftats av nämndens yttrande till MMD 2018-05-18 (Mål nr P1911-18, aktbilaga 3). Nämnden anger i detta yttrande under rubriken "Tillämpliga bestämmelser och regler", följande: "Att åtgärden att ändra marknivån på fastigheten FA1 är marklovspliktigt är tveklöst, har inte ifrågasatts av någon part, och ingår som en förutsättning för Mark- och miljööverdomstolens prövning av ärendet år 2016." Vidare anger nämnden: "Det krävs således inte något lov för anlägga en parkeringsplats på en tomt för ett en- eller tvåbostadshus, om inte markens höjdläge ändras avsevärt. I det senare fallet krävs endast marklov." Enligt nämndens uppfattning krävs alltså marklov för anläggande av en parkeringsplats endast om marknivån ändras avsevärt. I dessa fall av avsevärd marknivåändring kan marklov för parkeringsplats beviljas. Utdrag ur nämndens yttrande till MMD är bilagt.

De vill erinra om att nämnden i sitt beslut 2017-06-21 (§ 80) har beskrivit ärendet på följande sätt: "Ärendet avser ansökan om marklov för väsentlig ändring av marknivån genom borttagande av jord och berg (jord- och bergschakt), så att en parkeringsplats kan tillskapas inom fastigheten FA1." Liknande ärendebeskrivning återfinns i nämndens beslut från 2015-06-11 (§ 80). Nämnden har alltså tidigare i beslut varit av uppfattningen att ärendet avser ett marklovspliktigt tillskapande av en parkeringsplats.

De har i sin ansökan begärt att lov för åtgärden att anlägga en parkeringsplats skall prövas, inklusive nyttjandet av tillfartsvägen. Lovets innebörd framgår av ansökningen. Denna avser anläggande, eller som länsstyrelsen uttrycker det, iordningställande av parkeringsplats. Det framgår ordagrant av ansökningen att den avser "anläggning av parkeringsplats på fastigheten för en personbil." Ansökningen anger också tillfartsvägen. Det framgår av MMD:s lagakraftvunna dom (P1911-18)

att ärendet avser "marklov för anläggande av parkeringsplats på fastigheten FA1".

Av MÖD:s (Mål nr P3979-16) domskäl framgår att lovet prövats ur ett parkeringsplatsperspektiv. MÖD har prövat frågan om lämpligheten av biltrafik till och från fastigheten. Att MÖD gjort denna prövning av trafikfrågan visar att MÖD:s prövning har omfattat frågorna om parkering och tillfartsväg och inte bara frågan om nivåförändrande åtgärder. Ansökningen anger tillfartsvägen och MÖD har prövat denna fråga. MÖD och länsstyrelsen har också funnit att det sökta marklovet inte strider mot detaljplanen. Förutsättningar för marklov anges i 9 kap. 35 § och "marklov ska ges för en åtgärd som inte strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser." Detta innefattar att parkering och trafik till och från parkeringsplatsen (enligt den i ansökningen angivna tillfartsvägen) är förenligt med detaljplanen. I detta fall har MÖD och länsstyrelsen, beviljat marklov, i enlighet med plan- och bygglagen 9 kap. 35 §, för anläggande av parkeringsplats på fastigheten. Av detta lagrum med hänvisningar i detta lagrum framgår att de båda instanserna funnit att "det på tomten finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon." Detta krav på parkeringsutrymme framgår av plan- och bygglagen 9 kap. 35 § st. 1 p. 5 a, som bl.a. hänvisar till 8 kap. 10 § som hänvisar till 8 kap. 9 § st. 1 p. 4.

De vill åter framföra att samtliga andra marklov som beviljats av nämnden för parkering på Skaftö avser både "marklov för parkeringsplats" och "startbesked för parkeringsplats". I dessa andra fall som återges i överklagandet till länsstyrelsen (se fotnot nr 7 i överklagandet daterat 2019-01-09) har besluten om marklov och startbesked för ärenden rubricerade som "marklov för parkeringsplats" vunnit laga kraft. Det föreligger uppenbarligen inga hinder att bevilja marklov och startbesked för "marklov för parkeringsplats". Klagandena menar att de avsiktligt har olikbehandlats av nämnden i detta avseende så att nämnden skall kunna kringgå MÖD:s lagakraftvunna dom och länsstyrelsens lagakraftvunna beslut om att marklov är beviljat i enlighet med ansökan. Se vidare bilaga M i överklagandet till Länsstyrelsen daterat 2019-01-09 där det framgår att nämndens marklov fått

lydelsen "Marklov för parkeringsplats" angivet i rubriken till beslutet (nämndens Dnr 2015/0428). Detta beslut är beviljat av nämnden mer än ett år efter det att klagandena ansökte om marklov för anläggning av en parkeringsplats.

Det är av stor betydelse för klagandena att startbeskedet avser samma åtgärd och syfte som anges i den ansökan som marklovet beviljats för, nämligen "anläggning av parkeringsplats på fastigheten för en personbil". Om startbesked inte gäller anläggande / iordningställande av parkeringsplats uppfylls inte beslutet om beviljat marklov i enlighet med ansökan. Klagandena kommer svårigen kunna anlägga en parkeringsplats på sätt som medgetts i MÖD:s och länsstyrelsens lagkraftvunna avgöranden för det fall länsstyrelsens uppfattning får kvarstå om att det beviljade marklovet inte avser iordningställande av parkeringsplats. Klagandena yrkar att MMD beslutar att startbeskedet gäller för samma åtgärd och syfte som uttryckligen angivits i ansökningen, det vill säga för anläggande av parkeringsplats på fastigheten för en personbil. Att så är fallet är redan avgjort på ett rättskraftigt sätt genom MÖD:s lagkraftvunna dom den 2016-11-23 (Mål nr P3979-16) och Länsstyrelsens tidigare lagkraftvunna beslut den 2018-04-26 (Dnr 403-2049-2018) om att marklov är beviljat i enlighet med ansökan. "Ansökan avser anläggning av parkeringsplats på fastigheten för en personbil" ordagrant enligt de ansökningshandlingar som ligger till grund för det beviljade lovet.

Klagandena finner det mycket viktigt i detta fall att startbeskedet gäller samma åtgärd som det beviljade marklovet så att de innan en kostsam entreprenad genomförs, i enlighet med den godkända och stämplade ritningen kan vara säkra på att få använda platsen för parkering.

Byggnadsnämndens kontrollplan saknar lagstöd i plan- och bygglagen

Länsstyrelsen har i sitt beslut 2019-12-04 angivet tillämpliga bestämmelser.

Länsstyrelsen har inte angivit att plan- och bygglagen 10 kap. 6 § är tillämplig för detta ärende.

I plan- och bygglagen 10 kap. 6 § anges: "Byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av en bygg- eller rivningsåtgärd som avses i 3 § (kontrollplan)."

Markåtgärder kräver ingen kontrollplan (då de inte ingår i en bygg- eller rivningsåtgärd).

Länsstyrelsen har fastställt den av byggnadsnämnden upprättade kontrollplanen. Länsstyrelsen har inte beaktat den citerade regeln ovan och har därmed uteslutit tillämpning av denna lagregel om att markåtgärder inte kräver kontrollplan.

Länsstyrelsen har inte angivet några skäl för att plan- och bygglagen 10 kap. 6 § inte skall tillämpas för denna markåtgärd.

Om kontrollplan krävs skall länsstyrelsen i sitt beslut ange den lagregel som uppställer detta krav. Det ska ske under uppräknningen av tillämpliga bestämmelser. Någon sådan lagregel är inte angiven i beslutet och det finns inte heller någon regel i plan- och bygglagen som kräver kontrollplan för en markåtgärd. Länsstyrelsens beslut att fastställa byggnadsnämndens kontrollplan för denna markåtgärd har inte stöd i plan- och bygglagen.

I plan- och bygglagen under rubriken "Beslutets innehåll" anges i 9 kap. 40 § 2 st: "Lövet ska också innehålla de villkor och upplysningar som följer av 23, 36, 37 eller 38 § eller behövs i övrigt." Lagregeln kräver alltså att villkor som gäller för lovet i övrigt skall anges i beslutet om lov. Marklovet i fråga har inte beviljats av byggnadsnämnden utan av länsstyrelsen genom beslut meddelat den 2018-04-26 (Dnr 403-2049-2018). I detta lagakraftvunna beslut uppställs inget kontrollplansvillkor på det sätt som föreskrivs i plan- och bygglagen 9 kap. 40 § 2 st. i fall som rör bygglov och rivningslov.

De vill också upprepa den synpunkt som framförts i överklagandet till länsstyrelsen om att en nämnd inte kan ändra en kontrollplan när tekniskt samråd inte krävs enligt plan- och bygglagen 10 kap. 22 § utan att först förelägga byggherren att inkomma med ytterligare handlingar. Nämnden har i samtliga avseenden ändrat klagandens förslagna kontrollplan utan att detta föregicks av något föreläggande. Länsstyrelsen har inte i sitt beslut motiverat varför denna lagregel inte skall tillämpas i detta fall.

Som sagts inledningsvis yrkar klagandena i första hand att Mark- och miljödomstolen upphäver den av byggnadsnämnden utarbetade och av länsstyrelsen fastställda kontrollplanen. Klagandena yrkar i andra hand att Mark- och miljödomstolen fastställer den kontrollplan som klagandena angett (daterad 2018-11-27). Klagandenas förslag till kontrollplan innehåller i huvudsak två väsentliga skillnader i förhållande till den av nämnden utarbetade kontrollplanen. Nämnden har endast angivet "marklov" som ärendebeskrivning, medan klagandena specificerat ärendet till "marklov för parkeringsplats". Vidare saknar deras kontrollplan kontroller av sprängningsarbeten. Skälet till det är att de inte avser att låta utföra arbetet genom sprängning och att något sådant villkor inte är uppställt i beslutet om beviljat lov (länsstyrelsens dnr 403-2049-2018).

I nämndens kontrollplan uppställs två villkor om sprängning. Länsstyrelsens tidigare beslut den 2018-04-26 (Dnr 403-2049-2018) om beviljat marklov är inte villkorat av att anläggningsåtgärderna utförs med sprängning som arbetsmetod. Om sådana villkor ska uppställas måste det ske i beslutet om lov enligt plan- och bygglagen 9 kap. 40 § 2 st. Det finns i gamla delen av Grundsund många liknande parkeringsplatser som har uppförts genom bergschaktning. De har belyst dessa fall tidigare under denna rättsprocess flera gånger. I dessa fall har kontrollplan inte krävts. Metoden för att genomföra denna typ av bergsschaktning på Skaftö har inte varit genom sprängning i något fall i närtid. Bergspräckning eller sågning har använts i samtliga fall (dessa schaktningsmetoder klassificeras inte som "sprängning"). De är nu förpliktigade till att utföra kontroller, inklusive att inhämta tillstånd från Polismyndigheten, som gäller sprängning. Detta kommer fördyra och komplicera arbetet onödigtvis

DOMSKÄL

Marklov

På sätt länsstyrelsen konstaterat i sitt beslut finns det ett marklov för att ändra marknivån på fastigheten FA1. Det framgår även att syftet med åtgärden är att anlägga en parkeringsplats. Då vare sig marklov eller bygglov krävs för att anlägga en parkeringsplats om det på fastigheten endast finns ett eller två

enbostadshus eller ett tvåbostadshus och parkeringsplatsen är avsedd uteslutande för fastighetens behov anger det beviljade marklovet inte syftet med åtgärden. Vid Mark- och miljööverdomstolens prövning i mål P 3979-16 har bl.a. bedömts åtgärdens förenlighet med detaljplanen och om marklovet kan medföra betydande olägenhet för omgivningen. Vid denna prövning har beaktats vad den aktuella ytan ska användas till. Mark- och miljööverdomstolen konstaterade därvid att den avsedda användningen inte stred mot detaljplanen och inte heller kunde anses medföra störningar eller betydande olägenheter för omgivningen. Mark- och miljööverdomstolens dom kan enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte ges annan innebörd än att marklov lämnades för den ändrade marknivån genom borttagande av berg.

Startbesked

Genom ett startbesked godkänner byggnadsnämnden att den åtgärd som lov beviljats för får påbörjas. Byggnadsnämndens startbesked innebär således att de marklovpliktiga åtgärderna får påbörjas.

Kontrollplan

Enligt 10 kap. 5 § PBL ska byggherren se till att varje bygg-, rivnings- och markåtgärd som byggherren utför eller låter utföra genomförs i enlighet med de krav som gäller för åtgärden enligt denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Om åtgärden är lov- eller anmälningspliktig, ska byggherren se till att den kontrolleras enligt den kontrollplan som byggnadsnämnden fastställer i startbeskedet.

Av 10 kap. 6 § PBL framgår att det åvilar byggherren att se till att det finns en plan för kontrollen av en bygg- eller rivningsåtgärd som avses i 3 § (kontrollplan). Att ta fram en kontrollplan åvilar således enligt ordalydelsen i bestämmelsen inte byggherren om åtgärden avser marklov.

Kontrollplanen fastställs enligt 10 kap. 24 § av byggnadsnämnden i startbeskedet. Överklagas nämndens beslut om kontrollplan ankommer det på den överprövande instansen att pröva frågan om innehållet i kontrollplanen.

Av 9 kap. 40 § PBL framgår bl.a. att lovet ska innehålla de villkor och upplysningar i övrigt som följer av 23, 36, 37 eller 38 §§ eller i övrigt behövs. Kontrollplanen fastställs på sätt ovan anförts av byggnadsnämnden i startbeskedet och behöver således inte finnas med som villkor i bygglovet.

Byggnadsnämnden har i det överklagade beslutet lämnat startbesked och fastställt kontrollplan. Av redogörelsen för ärendet framgår att detta avser marklov för ändring av marknivå samt bortschaktande av berg- och jordmassor. Under rubriken Övriga upplysningar anges att polismyndighetens tillstånd ska inhämtas före eventuell sprängning. I kontrollplanen anges även att det ska finnas en sprängningsplan/-journal upprättat för sprängningsarbeten och tillstånd från Polismyndigheten för sprängning.

Det får enligt mark- och miljödomstolen förutsättas att dessa uppgifter inte behöver lämnas om inte sprängningsarbeten utförs.

Klagandena har även anfört att tillfarten till deras fastighet, för vilken de har officialservitut, har stängts av och att fordonstrafik förbjudits. Dessa frågor kan inte bli föremål för prövning inom ramen för förevarande mål.

Mark- och miljödomstolen finner mot bakgrund av det anförda inte skäl att göra annan bedömning än den som länsstyrelsen gjort. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)
Överklagande senast den 24 februari 2020.

Christina Olsen Lundh

Rolf Dalbert

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Christina Olsen Lundh, ordförande, och tekniska rådet Rolf Dalbert. Föredragande har varit beredningsjuristen Eva Högmark.